

Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniversum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvts Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

Capvt. II. Ex Christi compositione, nullam inter naturas componentes realem alterutrius proprietatum, cum alia, communicationem exortam esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79561)

CAPVT. II.

Ex Christi compositione, nullam inter naturas componentes realem alterutrum proprietatem, cum alia, communicationem exortam esse.

Explicata est Christi compositio. Nunc quid eam consequatur, est vestigandum. De duobus autem duntaxat, moueri dubitatio potest. Primum spectat ad realem proprietatem vnius naturæ transfusionem in aliam. Sunt enim, qui ob vniionem vtriusque naturæ in eadem hypostasi, talem aliquam transfusionem admittendam cõcedant. Secundum spectat ad transfusionem quoddam modum loquendi, seu verbo tenus, quantum attinet ad ipsas naturas, quam vocant *communicationem idiomatum*; siue idiomata pro idiotis hoc proprietatibus, siue viuturata: siue vt manu Genet. ad Symbolum Athan. n. 40. voxque ipsa sonat, adhibeatur idiomata pro locutionibus, sicut & *idiotismos*, solemus dicere. Hoc capite, prior transfusio exortenda est, quam Nouatores pro sua in rebus Theologicis ruditate, inuenerunt.

Statu questionis, de reali attributorum transfusione, Christi structuram consequente.

118. Agam porro de sola transfusione proprietatum, quia quamvis non defuerint, qui ex compositione Christi, consecutam quoque esse finxerint æqualitatem naturarum; (quod Abassinos hodièque fabulati, testatur Antonius Fernandus apud God gnum de rebus Abassinorum l. 1. cap. 28.) tamen certum esse debet eos ita sentire, quia errorem Eutychemis committerent à maioribus. Vnde satis superque reiecto superfluo Eutychemo, non est quod in eam propaginem veniente stirpis denudò stringamus stylium. Idem dicendum de Marcele Imperatore, si verum esset quod ei Nicetas Choniates l. 7. histor. affingit, de infima hic æque passibili humanitate Christi, post ascensionem eandem ad diuinæ naturæ æqualitatem. Sed imposuisse Nicetam Manueli, cumque potius Monophysitas confessione sua ex qua illi calumnia struitur fuisse infensum, prosequitur latè Genebr. ad Symb. S. Athanasij n. 33. sic igitur reiecta aliud confutatione mixtura, & transfusionis naturarum, quæ ex compositione Christi proximè constituta non sequitur, sed eam potius euerit, ad examen dumtaxat vocemus, transfusionem realem attributorum vnius Christi naturæ in aliam: nempe attributorum diuinitatis in humanitatem, quam Sectarij nuperi sunt commenti. Attributorum autem humanitatis transfusionem in Deitatem, si infortunatum Eutychemem, eiusque viperinam sobolem excipias, non fuit qui inueheret, nec ipsi quoque Eutychemiani inuexissent, si Deum cogitassent actum purum, & vel vicissitudinis obumbrationis incapax: contra quam illi Deum sibi effingebant passibilem, ac substantialiter quoque alterabilem; id est falsum nomen pro Deo vero.

Error Sectariorum, circa illam transfusionem.

119. Nouatorum ergo nonnulli, quamvis recedant à cæteris eiusdem furoris, Brentio præsertim ac Smidelinio, quod cum eis non admittant, essentiam vniionis hypostaticæ consistere in reali communicatione attributorum diuinarum facta humanitati, addunt tamen ex vniione hypostatica consequi eam realem communicationem; ac proinde contendunt, Christi humanitatem esse verè & realiter omnipotentem, omniscientem, cæteraque huiusmodi, sed nominatim omnipotentem, perque loca omnia & spacia à Deo

Thos. Raynandi Christum.

ipso occupata, diffusam. Fantores huius erroris quoad vbiquitatem, sunt antiquiores seculo superiore. Nam Ioannes de Mechlinia Begardus, apud Conradum de mente puellarum t. 13. bibl. ita disertè sentit. Representant alios recentiores eiusdem erroris assertores, Bellarminus l. 3. de Christo c. 9. & Genebr. ad 5. Athanasij Symbolum num. 40. ac Beccanus de incarnatione cap. 7. Cum iisdem erroribus, verbo & scripto cominus sæpe confligit Valentia, cum in opere de rebus fidei contro. varijs locis, tum 3. p. d. 1. q. 2. p. 3. sed Smidelinum præsertim & alios è Lutheri popina infectatur, qui tamen inconstanter admodum, tamen ferè solent hanc transfusionem realem attributorum diuinitatis humanitati factam, statuere pro essentia huius mysterij: nec dicunt eam consequi ad vniionem & compositionem Christi, qui est error hoc loco excutiendus, sed vniionem directè ac formaliter in tali transfusione consti tui volunt, quod est superius impugnatum. Quare hæreamus cum alijs, qui transfusionem attributorum diuinitatis consequi dicunt ad vniionem hypostaticam humanitatis cum Verbi persona.

Fundamentum vniionis huius erroris fuisse videtur, quod duorum quorum vnum sit indiuisibile ac plane simplex, impossibile sit fieri vniionem veram & realem: quin totum quod inest ei indiuisibili, imo quod est illud indiuisibile ac simplex, vniatur alteri extremo, cum quo ei supponitur intercedere realis coniunctio. Atqui Verbum diuinum, cum Deitate & omnibus diuinis attributis, est vnum quid indiuisibile ac simplex, vniaturque realiter humanitati Christi. Ergo impossibile est, quin omnia attributa Deitatis consequenter ad Verbi vniionem vniatur realiter humanitati. Et nominatim impossibile est vel concipere, quin immensitas Dei competat humanitati Christi. Nam quæ realiter vniuntur, debent ibidem existere; & vbi est vnum, debet etiam esse alterum. Atqui humanitas Christi vniatur realiter Verbo, quod vbiq; est. Igitur humanitatem quoque, necesse planè est, vbiq; esse. Huic fundamentariæ rationi, assunt de more Sectarij centones Scripturarum & plagulas verius Scripturæ plagas, nec non corruptelas è quibusdam Patrum locis quæ referre inutile sit. Attingam tamè postea, quæcunque aliquo cum colore aduersus veritatem Catholicam ab istis obtruduntur, dimissis innumeris quæ nullo iudicio in hanc causam consarcinant, tantumne sobrietate errantes, aut verborum parci videantur.

Obteritur.

120. Hic error crassissimus est, & in multis Concilijs pridem confossus. Disertè verò in Chalcedon. act. 5. vbi definitur, in Incarnatione non obstante vniione hypostatica, saluus manere vtriusque naturæ proprietates, ita vt in Christo omnia sint duplicia, vt tradit Agato Papa approbante 6. Synodo act. 4. At quomodo verum esse posset, proprietates duarum Christi naturarum manere inconfusas & duplices, si quemadmodum per communicationem diuinæ substantiæ exclusa est personalitas Christi humana, ita etiam per formalem diuinarum attributorum communicationem ex vniione hypostatica consecutam, proprietates humanæ abactæ essent, & exclusæ ab humanitate? Non enim potuit communicari humanitati, vt formaliter esset infinita, & increata, & immensa, sicque de cæteris diuinis attributis, quin exueretur connaturalibus suis affectionibus, finitate, dependentia, localitate &c. Quam verò infelicitè & casu niso, extricare se ab his Conciliorum decretis laborent aduersarij, piget referre. Sed eorum acumina omni pistillo reusiora, apud citatos Autores prostant, vnde etiam eorum plena depulsio peti poterit.

Accedit ratio ineluctabilis. Nam diuina attributa

N 2

non

non possunt vniri humanitati vt forma; sic enim essent potentialia: multoq; minus fingi possunt vniri vt subiecta, quia vnio subiecti imperfectior est quam vnio formæ: cum subiectum se habeat passiuè & perfectibiliter, forma verò actiue, & perficiat potius quam perficiatur ipsa. Non possunt item diuina attributa, vniri humanitati ad modum termini substantialis. Id enim solius subsistentiæ est proprium. Et quamuis diuina subsistentia sit idem realiter cum attributis, ideoque materialiter & identicè, per vnionem subsistentiæ, vniantur quoque attributa eidem identificata; tamen quia subsistentia diuina, & diuinæ naturæ attributa, differunt virtualiter, mirū nō est quod vnita formaliter humanitati subsistentia diuina ad modum termini substantialis, tamen attributa non nisi materialiter, & identicè, ac remotè vniantur; proximè autem immediateque & formaliter, non item: cum tamen ea sola vnio sit quæ formaliter & aliter quam per suppositum reddere potest humanitatem omnipotentem, & omniscientem, ceterisque diuinis proprietatibus immediatè ac in seipsa collucentem. Tandem ne qua imaginabilis vnio diuinorum attributorum cum humanitate præteruoler indiscussa, certissimum quoque est & per se euidens, Dei attributa non posse vniri humanitati tanquam substantialiter terminabilia per humanitatem. Id enim summam habet potentialitatem & imperfectiōnem adiunctam, & pugnat cum immutabilitate diuinæ, beatæque securitate quæ Deum nullis bonis suis excedere patitur, atque adeo neque subsistentia. Præterquam quod humanitas, termino suo substantiali spoliata supponitur. Quomodo ergo completionem substantialem alteri tribueret, qua ipsamet destituitur? Fortissima igitur ratiocinatione concluditur, nullam planè, humanitatem inter ac Verbum intercedere posse vnionem, præter suppositalem, qua Verbum substantialiter complet ac terminat humanitatem quoad modum existendi. Ibi enim præcisè sinit completio ac terminatio naturæ per subsistentiam. Ac proinde ex Christi compositione, & vnione hypostatica duarum eius naturarum, nihil diuinum in humanitate consequitur (quod quidem realiter & formaliter ac immediatè ei adiungatur,) præter diuinam subsistentiam.

Ad calumnias quædam Sectarij, Patres grauant hac in parte.

221. Miseret verò me dementiæ aduersariorum, qui in scriptis Patrum legendis monoculi, vt scitè eis opponit Anastasius cap. 12. *id est* cum toties ac propè ad fastidium ingeri à Patribus sciant, vel scire certè possint ac debeant, infirmitatem ac paupertatem carnis nostræ, omniumque eius naturalium consuetudinum, diuinæ infinitati fuisse coniunctas; id quod directissimè hanc ipsorum errorem exscindit; conquant tamen studiosè è libris Patrum plagulas aliquas, quibus à reliquo corpore auulsis ac detuncatis, Patres stupori huic suo astipulatos confirmant. Eiusmodi est, quod ex Damasceno proferunt 3. fidei c. 18. vbi asserit, humanitatem Christi, secundum naturam quidem non fuisse omnipotentem, sed tamen prout per vnionem erat Dei Verbi, omnipotentem fuisse. Hoc à Damasceno verissimè dictum, nequiret planè ab aduersarijs ad formalem vnionem omnipotentis cum humanitate detorqueretur. Damascenus enim attendens ad vnitatem personæ Christi, rectè per communicationem idiomatum, quod est Deitatis, tribuit non humanitati vt sic, (quod faciunt aduersarij,) sed personæ in humanitate subsistenti; quæ diuina est, & in alia sua natura habet formaliter illud attributum. Vnde humanitati, non in abstracto sed in concreto sumpta, id est homini huic qui Deus est, per vnā Deitatis personalitatem competit formaliter significatio nominis attri-

butalis; nempe æternitas, omnipotentia, omniscientia, & sic de cæteris. Accedit quod ad omnipotentiam attingit, de qua sola seimo erat Damasceno, quod quæ per amicos possumus, censetur & ipsi posse; ita vt etiam Apostolus ausus sit profiteri se omnia posse in eo per quem confortabatur. Non abs re itaque, Christi humanitas censeri potuit omnipotens, quia facile illi fuit diuinitatem inflectere ad quæcunque efficacer videretur: quæ adeo diuinitatis quatuor habet amicissimam, infinita vi vt pro amicitia potest, etiam si vim agendi suam ac propriam habeat finitam, sicut & ipsa est finita.

222. Iuua Gregorium Nyssenum audire *sub finem* Orationis quartæ (verius quintæ) contra Eunomium, vbi talem calumniam qualem ab his patitur Damascenus, passum ab Eunomio Basilium sic purgat, vt quamuis longiuscula sit eius disputatio, hic tamen representanda videatur, tanquam huic loco congruentissima. [Quomodo nos ad duos Christos fidem dispertere per calumniam dicimus? Qui superexaltatum ex passione, cum Dominum & Christum factum esse asserimus, per vnionem cum vero Domino & Christo, scientes ex ijs quæ didicimus, quod diuina quidem natura, semper vna eademque, & eodem modo se habet: caro verò per semetipsam hoc quidem est, quod de ipsa ratioque & sensus assumit: sed cum diuinitate temperata non amplius in suis terminis & proprietatibus manet, sed ad id quod præualeat & supereminet assumitur. Carnis tamen & diuinitatis proprietatum inconcussa permanet contemplatio, quandiu in se ipsis horum vtrumque spectatur, tale quid dicens: Verbum ante sæcula erat: caro verò in extremis temporibus facta est. Nec quis retrovertens dixerit, vel hanc ante sæcula fuisse, vel in nouissimis temporibus Verbum factum esse. Caro paribilis est natura: Verbum autem est agentis. Neque ipsa est eorum quæ sunt opifex sine conditrix; neque diuinitas vim patibilem habet. In principio apud Deum erat Verbum, in mortis experimento est homo. Neque ab æterno humanitas est, neque diuinitas est mortalitas. Et alia omnia eodem modo spectantur: neque humana natura viuificat Lazarum, neque iacentem plorat impatibilis potestas. Sed hominis propria est lachryma: vita verò est vitæ quæ reuera est. Non humana mendacitas pascit multa hominum millia: non ad ficum currit omnipotens potestas. Quis fatigatur ex itinere, & quis absque labore vniuersum mundum verbo subsistere facit? Quis gloriæ splendor? Quid quod clausus est transfixum? Quæ facies in passione colaphis infligatur? Et quæ ab æterno glorificatur? Hæc enim sunt clara, etiam si quis sermone non explicet: quod plagæ & verbera sunt serui, in quo Dominus: honores autem Domini, circa quem seruus: ita vt per compagem & nexum naturalem, communia fiant vtriusque vtraque, Domino seruales vibices assumente, & seruo, Dominico honore glorificatos: ob eam causam enim & Domini gloriæ crux dicitur, & omnis lingua confitetur, quia Dominus Iesus Christus, in gloria est Dei Patris. Quod si oportet reliqua etiam eodem modo distinguere, consideremus quid quod moritur, & quid quod mortem dissoluit: quid etiam id quod renouatur, & quid quod exinanitur. Exinanitur enim diuinitas, vt capi possit in humana natura: renouatur verò quod humanum est, cum sit diuinum per temperationem cum diuinitate. Quem admodum enim aer, siue spiritus in aqua non continetur: cum aliquo grauiori corpore conclusus & contractus in aquæ profunditate relictus fuerit, sed ad cognatum sibi recurrit principium. Aqua autem sæpè cum recursu spiritus attollitur, in sublimi quadam & in modum membranæ tenui superficie aërio circulo incuruata: sic etiā vera vita in carne sita, ad seipsam post passionem cum recurrit: etiam caro quæ circum ipsam

Am à diuina immortalitate in altum sublata est, à corruptione ad id quod est incorruptibile sursum commissa. Et quemadmodum in ligno, ignis intra superficiem conditus & sopitus, videntium vel tangentium fallit sepe sensum: sicut autem apparet: sic in morte, quam fecit pro sua potestate, quia animam suam à corpore disiunxit, cum ad Patrem dixit: *Pater tibi in manus commendo spiritum meum*. Qui sicut dixit, potestatem habet iterum ipsam sumendi: hic confusione quæ ab hominibus est contempta, quia sit Dominus gloriæ: veluti vitæ in natura corporis coniecto fuscitabulo, siue agnoscit in dispensatione secundum mortem rursus accedit, & suscitauit potentia suæ Deitatis, quod mortificatum erat resouens, & sic in diuinæ potentie infinitatem erat resouens, & sic in diuinæ potentie infinitatem, bene illud naturæ nostræ libamentum cum infatigabili, quod quidem ipse erat hoc & illud fecit, seruilem formam, Dominum: & hominem ex Maria natum, Christum, & crucifixum ex imbecillitate, vitam, & potentiam. Atque omnia quæcumque in Deo Verbo præconferantur, etiam in assumpto à Verbo faciens. Ita ut non per diuisionem peculiariter in utroque hæc videatur esse: sed cum diuinitate temperatione, secundum id quod præpotentius est recreata corruptibilis natura, potentie Deitatis particeps facta sit: ut si quis dicit, aceti guttam vasto mari immixtam, per huiusmodi mixtionem matris qualitates induisse, quia non amplius secundum naturam huius liquoris qualitas in impenetrabile præpotentis immaneat. Sic noster sermo non numerum Christorum, ut criminatur Eunomius, sed vniorem hominis cum Deo affirmans, moralis cum immortalis, serui cum Domino, peccati cum iustitia: execrationis cum benedictione: hominis cum Christo transmutationem, facturam nominat. Quis igitur Syrophœnitis relinquit sermo? Nihil apertius vel fortius, in hos Patrum corruptores ac tortores dici possit. Falsus verò eadem iterat & confirmat idem Nyssenus, sequenti oratione ab initio.

Sigillatim impugnata Vbiuitatis transfusio.

117. Hæc vnuerse dicta contra Sectarios illos, qui consequenter ad vniorem hypostaticam, contendunt omnium diuinorum attributorum transfusionem realiter fieri in humanitatem Christi; specialiter quoque impugnant eos qui id asseruerunt de immensitate, siue de locali coextensione ad omnia spatia, quam vocant *Vbiuitatem*. Non est tamen præterea difficile, pinguis finem hunc errorem, specialibus & Scripturæ testimoniis & rationibus conuellere. Dilerte nam Ioan. 11. Christus Dominus proficitur se quoad humanitatem alioquin abfuisse, dicens *gaudeo propter vos ut credatis, quia non eram ibi*. Et Marci 16. Angelus de Christo iam rediit ait, *surrexistis, non est hic*. Quid quod infinites legimus, Christum accessisse, abijisse, recessisse, ascendisse, descendisse: At hæc aliæque huiusmodi, si propriè accipiantur (ut sanè debent,) nec ad metaphoricæ locutiones digressamus, quales de Patre & Spiritu sancto scriptis in Scripturis occurrunt, ut S. Fulgencius late versat l. 2. ad Trasimundum c. 10. & 11. non possunt cum immensitate & vbiuitate, coherere: manifestè quippe inferunt finitatem localem, excluduntque diffusionem ad omnia spatia.

Patres ferè frustra proferendos video. Vnum duntaxat aut alterum attingo. Augustinus serm. 104. de temp. exponens locum paulò ante adductum ex Ioannis 11. sic habet. [Aduertamus & hic mysterium, quomodo non se illic Dominus fuisse dicit. Cum enim dicit manifestò, *Lazarus mortuus est*, præsentem se illic fuisse, euidenter ostendit. Neque enim hoc dicere Dominus potuisset, nullo sibi nuntiante, nisi præsens fuisset. Quomodo enim, in loco vbi Lazarus mortuus est, præsens non erat Dominus, qui omnia loca totius

Theoph. Raynaud. Christum,

mundi diuina potestate circumuenit? sed hic quoque Dominus ac Saluator noster Sacramentum in se carnis ac diuinitatis ostendit. Non erat ibi secundum carnem, hic erat secundum diuinitatem, quia Deus vbiueque est.]

S. Fulgentius l. 2. ad Trasimundum c. 17. & 18. disertissime confirmat hanc veritatem, de humanitate Christi & ante & post resurrectionem, locali; id est certo conclusa loco, nec vbiueque existente. Præclare verò ex c. 17. inde conciliat pugnantem in speciem Scripturas, quarum aliquibus, Christi (nempe tanquam Dei,) immensitas traditur; alijs, eiusdem Christi finitas localis, (vtique quoad humanitatem,) asseritur, quibusdam item existentia Christi in cælo prædicatur, in alijs absentia à cælo, eandem ob causam, siue per respectum ad diuersas naturas quibus constat.

D. Damascenus orat. de Transfig. sub medium. [Corpus illud (inquit,) sanctum, circumscriptum & definitum erat. Neque enim cum Thabor staret, extra montem pertingebat: at Deitas ultra omnia erat.] Prætereo innumeros alios qui adduci in hanc rem possent. Selegit plerosque Coccius. 2. l. 1. art. 6.

Rationes aduersus hunc errorem, totidem propè adduci possunt quot sunt fidei mysteria. Verissimum quippe est, omnia propè fidei mysteria, per hoc figmentum eueri. Nam quomodo natus Christus, si eius humanitas mansit in vtero matris? quomodo corpus dicitur iacuisse per triduum in sepulchro, nec ad inferos descendisse, si vbiueque fuit? quomodo exijt de monumento & intravit ad discipulos, si vbiueque extendebatur? quomodo item ascendit in cælum, si per totum interiectum spatium, perque cælos, ipsos totos, iam erat? quomodo denique inde venturus expectatur, si iam hic est, & omnia per quæ fingi possent venire, occupat spatia? Hoc argumentum eiusmodi est, ut plura fastidium. Si quis plura auct. adeat Bellarminum l. 3. de Christo à cap. 11. Sanctissimum repetit. 4. de Euchar. à c. 8. Valerianum 3. p. q. 2. p. 3. & q. 5. p. 1. quibus locis contraxit in pauca, quæ fufius tradiderat iusto opere contra hanc hæresim: in quo etiam perperam aduersus hunc errorem Francisci Turiani Epistolam descripsit.

Scriptura, Vbiuitas: yjs non sanet.

224. Aduersariorum fundamenta, non erit difficile quatere ac euertere. Multus est in eis diruendis. Bellarminus proximè laudatus, à cap. 1. §. ad 20. Quædam ad Scripturas pessimè detortas, nonnulla ad Patres, vnum ad rationem pertinet, quod initio proposuimus. Sed inter scripturas missæ sanè fiant pleræque insulsiuè ab aduersarijs obiectæ, ut Becanus refert c. 7. de incarnatione. q. 4. Vnus duntaxat ex Apostolo locus, & alter ex Marci vltimo, quibus aduersarij Catholicas aures perpetuò obtundunt, non videtur prætereundus. Apostolus ergo Ephes. 4. ait. Christum ascendisse super omnia cælos ut impleat omnia. Hoc Nouatores, ad suum de vbiuitate humanitatis errorem trahunt. Sed ineptissime. Nam si Christus verè super cælos ascendit, igitur ibi non erat. Nec est tergiversandum circa ascensum, ut faciunt aduersarij, querentes verbi illius inanes glorias, quibus splendorem huius veritatis obnubilent; ut Sanctissimus supra c. 9. & 10. late refert & refellit. Perspicuè enim Scriptura, verum humanitatis in cælos ascensum describit, his adhibitis adiunctis quæ dubitare non sinant, veram fuisse & propriè localem ascensionem quam proponit. Quare nullum superest aduersarij perfugium, nisi vel Scripturis id narrantibus fidem abrogent, easque assumentum cuiuspiam esse dicant, quod aliàs sæpe estitunt, cum libet vel certè nisi vbiuitatè humanitati aduenisse dicant, duntaxat post ascensionem: At qui id garriunt, misere seiplos iugulant.

N 3 Non

Non enim vident, admittere se, (contra quam contendunt,) ubiquitatem non consequi ad unionem hypostaticam sic enim ubiquitas à momento primo conceptionis Christi, humanitatem diffudisset per omnia spatia, non autem duntaxat post ascensionem, ut fert illa responsio. Ascendit ergo Christus super omnes cœlos ut impleteret omnia, non per expansionem & diffusionem à summis cœlorum vsque ad terminos eorum; sed ut impleteret omnia; id est omnes prophetias, & omnia quæ de ipso prædemonstrata divinitus ac prænuntiata erant.

Iam verò S. Marcus c. ultimo ait, Christum post Ascensionem sedere ad dexteram Dei, id quod etiam in Symbolo Apostolorum profitemur. Hanc adversarij habent pro potentissima machina adversus Catholicam veritatem. Sed planè ridicule. Nam illa Christi sessio, verè & commodè multis modis exponi potest, non advocato figmento ubiquitatis. Non pauci, ea sessione designatam putant Christi beatitudinem. Quæ explicatio si admittatur, nihil ibi ubiquitatis scribitur aut metitur. Est autem ea explicatio non inveniabilis, quia quamvis beatitudo Christi quoad animam fuerit perpetua, quoad corpus verò cæperit à puncto resurrectionis, tamen per quadraginta illos dies quibus Christus rediit in terris voluit, beatitudo Christi caruit externo illo apparatu quo in cœlis exornatur. Vnde non immerito Christus cœlos subisse dicitur, sessurus ad dexteram Patris; id est versaturus in plena & vndeunque consummata beatitudine. At si cum Suarez t. 2. p. d. 5. l. 4. nomine sessionis Christi ad dexteram Patris, designetur eius supremus in omnia dominatus tranquillissimus, nihil quoque hoc ad ubiquitatem. Christo enim quoad humanitatem vnicum duntaxat finitum locum occupanti, confecti potuit dominatus ille supremus. Tandem si sessio ad dexteram Patris, designet æqualitatem Christi cum Patre, ut Bellarminus supra c. 1. 4. affirmat, poterit id verissimè dici absque ubiquitatis præiudicio; nimirum quia Christus, ratione suppositi ac naturæ divinæ, est Patri æqualis, licet quoad humanitatem, sit Patre minor, ut S. Athanasius in Symbolo dixit, alludens ad ipsiusmet Christi dictum, *Pater maior me est*. Quo pacto Genebrardus ad eum locum Symboli prædicti, alios præterea multos, illum Christi locum accepisse demonstrat.

Non item Patres.

225. E Patrum locis, vnus pro omnibus sat esse potest, qui è S. Ambrosio habetur in c. 1. Lucæ ad illud *hic erit magnus*, sub initium libri secundi. Conferens enim S. Ambrosius, quod ibi dicentem de Christo Angelum expendit, *hic erit magnus*, cum simili eiusdem de Baptista varicini; ait, & Ioannem quidem dictum magnum, & Christum, sed aliter Christum, quàm Ioannem. [Late enim funditur Dei virtus, late cœlestis substantiæ magnitudo porrigitur. Nihil præscriptum, nihil circumscriptum, nihil emensum, nihil dimensum comprehenditur, non æstimatione concluditur, non ætate variatur. Dedit quidem Dominus Iesus hominibus magnitudinem. In omnem enim terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terra, verba eorum. Non in fines tamen mundi, non in fines cœli, non ultra cœlos. At verò in Domino Iesu, omnia condita sunt in cœlo & in terra, visibilia & invisibilia; & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Cœlum aspice; Iesus illic est, Terram intue; Iesus adest. Ascende verbo in cœlum, deicide verbo in infernum: Iesus adest. Etenim si ascenderis in cœlum, Iesus illic est; si descenderis in infernum, adest. Hodie cum loquor, mecum est intra hoc punctum, intra hoc momentum. Et si in Armenia nunc loquatur Christianus, Iesus adest. Nemo enim

dicit Dominum Iesum, nihil in Spiritu sancto. Abyssos opinione si penetres, illic quoque videbis operari. Scriptum est enim: *Ne dixeris in corde tuo, qui ascedet in cœlum: id est Christum deducere, aut quis descendit in abyssum; hoc est Christum à mortuis reducere*. Vbi ergo non est, qui cœli, inferni, terrenæ cōpleuit? Bene ergo magnus, cuius virtus mundū repleuit, qui vbiq; est, & erit semper, quia regni eius non erit finis. Quid in speciem expressius pro ubiquitate? Reipia tamen nihil ibi pro ubiquitate humanitatis, sed suppositi tantum, quod in Christo divinum est, ideoque à nullo planè spatio abesse potest. Simile emplastrum omnibus planè Patrum locis quæ Eranista noui corrogant, mederi poterit.

Sed neque ratio, ex indistantia vnitorem.

226. Restat argumentum ex ratione ductum, quod initio proposuimus. Nempe quod extrema vnionis, indistantia esse oporteat, atque adeò vbiq; vnus est, alterum item adest, sit necesse. Atqui humanitas vnitur realiter Verbo quod vbiq; est. Debet igitur & ipsa vbiq; esse. Proposuit subdubitans hoc argumentum Dardanus Diuo Augustino, vt liquet ex huius epistola 57. initio, vbi refertur Dardanum petijisse exponi sibi, quomodo Christus qua die penderat in ligno, dicere poneret latroni, *hodie mecum eris in paradiso*, & an id de aliqua cœli parte sit à Christo dictum; aut quia vbiq; Deus sit, hominem quoque illum qui in Deo sit, vbiq; fuisse diffusum. Ad hoc Dardani questionem, respondet D. Augustinus: primo Christum ea die quoad carnem in sepulchro, quoad animam in inferis fuisse, & tamen fuisse in paradiso: quia paradysus est, vbiq; bene est, etiam si locus ille materialiter sit ipse infernus, in quo Christi anima eo die fuit, sed beata. Secundo respondet D. Augustinus fuisse Christum ea die in ipso cœlo materialiter, sed prout Deum. Subdit deinde S. Pater. [Sicut potuit rectè dici Dominus gloriæ crucifixus, cum ad solam carnem illa passio pertineret, ita rectè dici potuit, *hodie mecum eris in paradiso*, cum iuxta humanam humilitatē, per carnē in sepulchro, per animam in inferno illo die futurus esset; iuxta divinam verò immutabilitatem nunquam de paradiso, quia vbiq; est semper, recessisset. Noli itaque dubitare, ibi nunc esse hominem Iesum Christum, vnde venturus est; memoriterque recole & fideliter tene Christi animæ confessionem, quoniam resurrexit à mortuis, ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, nec aliunde quam inde venturus est ad vivos mortuosque indicandos. Et sic venturus est, illa Angelica voce testante, quemadmodum ire visus est in cœlum, id est in eadem carnis forma atque substantia, cui perfectō immortalitatem dedit, naturam non abstulit. Secundum hanc formam non est putandus vbiq; diffusus. Cavendum est enim, ne ita diuinitatem adstruamus hominis, vt veritatem corporis auferamus. Non est autem consequens, vt quod in Deo est, ita sit vbiq; vt Deus. Nam & de nobis verissima Scriptura dicit, *quod in illo vivimus, mouemur & sumus*; nec tamen sicut ille, vbiq; sumus. Sed aliter homo ille in Deo, quoniam aliter & Deus ille in homine, proprio quodam & singulari modo. Vna enim persona Deus & homo est, & vtrumque est vnus Christus Iesus, vbiq; per id quod Deus est, in cœlo autem per id quod homo.

En D. Augustinus apertè tradit; non sequi, si quid Deo vnitur, debere esse localiter vbiq; est Deus: diserteque negat, ex eo quòd Christi humanitas est vnita Verbo, consequens esse, vt æquè late diffundatur ac Verbum. Habemus palpabile huius rei exemplum in humanis. Anima nostra simplex est ac impartibilis, totaque vnitur digito; neque tamen digitus, diffunditur per totum corpus, ad quod totum spatium occupandum anima rationalis porrigitur: Duorum ergo

C A P V T III.

ergo vnitum; potest dari inadaequata vno; & talis, ut vnum extremum excedat localiter alterum, nec sint utraque vicinque est vnum.

Nova Rhiquisimi appendix, obiter explosa.

227. Erroris hactenus impugnati, noua appendix nuper emersit, nec ab hæreticis. (quod minus mirum esset, cum eorum proprium sit noua semper errorum monstra fundere,) sed à Catholicis, ex eorum numero qui Hypermystici & Transpiuitales audire affectant. Inter eos quidam, humanitatem Christi, ad omnem planè locum diffundunt quoad substantiam suam, in quo fuerint aliqui in nomine Christi congregati, iuxta Christi promissum Matth. 18. quod de præsentia corporali & substantiali humanitatis Christi, accipi vocationis sollemnem professio, (ut quam micissimè dicam,) & omnino præter, accotra Christi mentem. Agebat ibi Christus Dominus de aliquibus super terram conuenerantibus, quos affirmat, quidquid petierint imperaturos. *Ibi enim sunt, inquit, duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Nimirum quia ipse eorum oculoquitur pro illis, agens & mouens illos, cum ut Deus cooperans & præueniens, tum quatenus homo per imperatorem auxiliorum ac largitionem, ad petendum quæ decessant sintque iure imperanda. Qui sensus loci prædicti, vides quam non exigat localem humanitatis Christi præsentiam, in omni loco ubi fuerint duo vel tres in nomine Christi congregati. Multoque minus eum sensum fert locus ille, iuxta interpretationem aliorum, qui censent reddi verbis illis rationem non versus immediatè præcedentis quem nunc proposuimus, sed anterioris; hoc est decimi octauo, quod dictum fuerat, quæcunque ab ecclesiasticis iudicibus soluerentur & ligarentur in terra, eadem & in cælo solui, ac ligari, Christo sententiam eorum firmante, quam in ipsius nomine pronunciant. Et hæc quoque interpretatio locum illum ita accipit, ut nullo modo satisfaciatur pacto illi nouo. Apertius etiam Origenes 1. contra Celsum, ea loca ad sensum planè diuersum inflectit, cum accipienda putet de præsentia diuinitatis Christi. Nouum hoc placitum, robustius suo tempore erit exagrandum, cum non iam in argulis insularibus, ut nunc sit, sed palam & publice proficisso robore effret caput. Hoc item loco dimittenda est eius plena exagratio, quod nouitatis istius Autores, non dicant eam adeo variam, & ubiqvisimo conterminam valdeque affinem præsentia Christi prout hominis multiplicationem, consequi ex compositione Christi, & vultone hypostatica, quod est huius loci institutum: sed dicant eam oriri ex libera Christi voluntate, qui ita voluerit secundum humanitatem præsto esse omnibus super terram in nomine eius adunatis, ut putant eo Martini loco quem protulimus, significari; cum tamen reuera eo loco non aliud significetur quam moralis assistentia Christi, & providentia nunquam intermitteuda. Quo eodem sensu S. Cyrillus 1. de sancta Trinitate cap. 16. accipienda docet non dissimilia verba apud Mattheum c. 27. *Eccce ego vobiscum sum omnibus diebus etc.* Negat enim S. Cyrillus hæc ad corporalem & realem Christi præsentiam pertinere. Hæc igitur in hereticis spiritualibus plenè exequenda, nunc mihi facio. Interim tamen aduertat prudens Lector, quod dedecet, etiam spirituales viros, prurigo nouandi, ut eo nomine ingeniosorum decus, & plausum imperitorum emercentur.

De idiomatica sine verbali attributorum vnius naturæ in alteram transfusione; Christi compositionem & vnicam in utraque natura subsistentiam consequente.

228. Nunc communicatio idiomatica sequitur exponenda, quo nomine, ut cum Genebrardo initio superioris capitis notabam, designatur communicatio verbalis prædicatorum vnius naturæ Christi, cum alia eiusdem naturæ concretè sumpta. per *χρησιν* vocat Damas. 4. fidei c. 19. Item lib. 3. cap. 4. *ὡς ἐστὶν* nominat. Quia enim natura in concreto sumpta inuoluit suppositum, & in Christo vnicum suppositum duas naturas terminat, rectè omnino ac verè quod de tali supposito vnam naturam habente affirmatur, de eodem sub denominatione habentis aliam naturam asseritur: quia nulla (ut suppono,) adijcitur particula quæ determinet prædicationem ad suppositum præcisè ut in alterutra natura subsistens. Vnde materialiter & identicè, prædicatio est vera, ratione eiusdem suppositi de quo sub nomine terminantis aliam naturam enunciat, quod formaliter ei non competere nisi prout terminat aliam. Sed quia ad affirmationem veram sufficit identitas aliqua inter prædicatum & subiectum, eaque non deest in re præsentia, prædicationes quoque veræ sunt: quia sensus tantum est, illud ipsum suppositum quod terminat vnam Christi naturam, terminare aliam cui attributum responderet, & esse idem habens utramque.

Communicatio idiomatum, quid.

Alij hanc vocant *communicationem idiomatum*, sumpto *idiomate* pro *proprietas*, itémque sumpta *proprietas* pro quouis attributo, etiam si non sit præcisè proprietas, sed partus & functio proprietatis aliquodve adiunctum alterutrius naturæ. In tanta enim latitudine videtur sumpta in hoc negotio *proprietas*, ab ijs qui per communicationem idiomatum, intellexerunt communicationem proprietatum; alioqui non exhausissent hoc negotium, nec proposuissent quæcunque ad illud spectant. Constat enim non solas proprietates alterutrius naturæ præse acceptas, sed quæcunque vni quomodolibet tribuuntur in concreto, de altera itidem in concreto posse affirmari, idque passim per communicationem idiomatum factum accipi. Ceterum qui primi per *idiomata* in hoc negotio intellexerunt *proprietates*, quanquam re ipsa idem quod alij dicant, eos tamen Genebrardus deceptos putat affinitate Græcæ vocis, sonantis proprietates, (*ἰδιώματα* Græci appellant) cum voce idiomatis; quæametis Syllabarum extimo cortice alteri illi voci affinis, significatione tamen ab ea distat quam plurimum. Idem quippe sonat, quod *locutionem*. Ita ut attributum aliquod vnius naturæ Christi, tribui alteri naturæ in concreto, idem sit, quod, attributionem illam quantum attinet ad alteram naturam cui fit attributum illius communicatio, esse merè verbalem, nec pertinere nisi ad modum loquendi, licet sit vera & realis prædicatio ratione suppositi. Ita quidem Genebrardus. Quidquid tamen Autori idiomatum peregrinorum peritissimo visum sit, Anastasius Sinaita c. 2. *ἰδιώματα*. Duplici titulo de idiomate, vocem idiomatis exponit *proprietas*: unde quamvis ratio communicationis idiomatum assignata à Genebrardo, mihi non displiceat, non tamen reijcio vulgarem.